

# ALLMÄNT OM LANDET, NORSKA ARBETSPLATSER, SPRÅK OCH KULTUR

-Rapport 1 i serien om Norge

Mats Bjørndal Gretland, Yrkehögskolan Novia -FoU



**Interreg**  
Botnia-Atlantica  
Europeiska regionala utvecklingsfonden

# INNEHÅLL

1 INLEDNING.....	3
<b>1.1 Infra-Botnia.....</b>	<b>3</b>
2 ALLMÄNT OM NORGE.....	4
<b>2.1 Människor och samhället .....</b>	<b>4</b>
<b>2.2 Geografi och klimat.....</b>	<b>4</b>
<b>2.3 Stat och politik .....</b>	<b>5</b>
3 DEN NORSKA MARKNADEN .....	5
<b>3.1 Analys av den norska arbetsmarknaden .....</b>	<b>5</b>
<b>3.2 Bygg- och anläggningsbranschen, första kvartalet 2019.....</b>	<b>6</b>
<b>3.3 Prognoser lovar tillväxt i anläggningsbranschen .....</b>	<b>6</b>
3 NORSKA ARBETSPLATSER.....	6
<b>3.1 Arbetskontrakt.....</b>	<b>7</b>
<b>3.2 Lön.....</b>	<b>7</b>
<b>3.3 Arbetstid och pauser .....</b>	<b>7</b>
<b>3.4 Semester och röda dagar .....</b>	<b>8</b>
<b>3.5 Arbetskultur .....</b>	<b>8</b>
3.5.1. <i>Lewis- modellen.....</i>	9
4 SAMMANFATTNING.....	10
5 KÄLLFÖRTECKNING.....	11

# 1 INLEDNING

Denna rapport är den inledande delen i rapportserien om Norge skriven av Mats Gretland. Rapporten innehåller allmänna fakta om Norge och norska arbetsplatser.

Rapportserien från Norge i övrigt består av bestämmelser för bygg- och anläggningsbranschen och tar upp ämnen såsom språk och kommunikation, arbetssäkerhet, ansvarsfördelning, certifieringar och arbetsplatsetablering.

Rapporterna är menade som stöddokument åt utländska företag som önskar att etablera sig, påta sig projektledning eller bara utföra arbeten inom bygg- och anläggningsbranschen i Norge. Målet med rapporterna är att samla ihop relevant information översatt till svenska och finska.

Rapportserien är gjord för Yrkeshögskolan Novias FoU-enhet inom projektet Infra-Botnia, och projektet har som delmål att utreda nationella skillnader mellan infrabranscherna i Norden med syftet att understöda arbete och samarbete över gränserna.

## 1.1 Infra-Botnia

Infra-Botnia är ett projekt finansierat av Interreg Botnia-Atlantica, Österbottens förbund, Region Västerbotten, VASEK samt Infra ry.

Projektet inleddes i början av 2018 och sträcker sig över 3 år. Infra-Botnia riktar sig mot SMF- *små och medelstora företag* och har störst fokus på infra-branschens aktörer i Kvarkenområdet. (1)

I Sverige kallas målgruppen byggbranschen och i Norge *bygg- og anleggs bransjen*.

Projektet arbetar efter hypotesen att det finns ett behov för internationell verksamhet och samarbete inom branschen samt att beredskapen hos många SMF inom detta område är bristfällig. Projektets målsättning är därför kunskapshöjande, nätverksbyggande och samverkande. En stor del av arbetet innehåller landspecifik kartläggning och identifiering av gränshinder. (2)

Infra-Botnia är även speciellt intresserade av att utreda nationella konjunktursvängningar och konkurrensen från den globala marknaden. Samt om dessa faktorer kan utjämnas genom en "gemensam nordisk inframarknad".

Tanken är att ett dylikt samarbete skulle bana väg för arbete över gränserna under sämre tider i hemlandet. Gränsöverskridande samarbeten mellan SMF-företag kunde även öka deras möjlighet att konkurrera med större internationella företag i anbudsrundor. (2)

## 2 ALLMÄNT OM NORGE



- Statsform: Konstitutionell monarki
- Huvudstad: Oslo
- Invånartal: 5 258 371
- Totalareal: 385 180 km<sup>2</sup>
- Invånare per km<sup>2</sup>: 16.2 (för totalarean)
- Officiella språk: norska (bokmål och nynorska), samiska är likställt med norska i vissa nordliga kommuner
- Religion: Protestantisk kristendom
- Nationaldag: 17 maj
- Kung: Harald V
- Statsminister: Erna Solberg
- Valuta: norsk krona (NOK)
- BNP: 398,8 miljarder USD (2017) <sup>(3)</sup>
- BNP per capita: 75 504,6 USD. (2017) <sup>(3)</sup>

(4)

### 2.1 Människor och samhället

Norge är ett välutvecklat industriland med hög levnadsstandard och levnadsålder. Den förväntade livslängden för barn födda 2017 är 84,3 år för kvinnor och 80,9 år för män.

Centralt vid landets välståndsutveckling har varit en fördelningspolitik som har givit största delen av landets befolkning en del av den ekonomiska framgången. Detta har medfört en inkomstutjämning som har bidragit till att göra Norge till ett ekonomiskt och socialt jämställt samhälle.

Kring 35 % av landets befolkning bor i län kring Oslofjorden, vilket ger en stark koncentration i bosättningen på endast 3,6 %

procent av landets area. Bosättningen i övrigt är fokuserad på städer och samhällen, var 82 % av landets befolkning är bosatt.

I början av 2018 var 740 000 av Norges befolkning invandrare, och den största gruppen invandrare kommer ifrån Polen. Andra viktiga invandringsländer är Litauen, Somalia, Sverige och Pakistan.

Norge har två officiella språk, norska och samiska. Det samiska språket är likställt med norskan i vissa nordliga kommuner. Det norska språket har två målformer, bokmål och nynorska. Skillnaderna på de två formerna är dialektal.

2017 var drygt 71 % av befolkningen inskriven i den evangelisk-lutherska norska kyrkan och Norge är att räkna som ett kristet land. Statskyrkan blev dock 2012 omgjord till folkkyrka, och alla formella band mellan stat och kyrka är i dag upphävda.

Det norska skolsystemet är obligatoriskt och gratis för barn mellan 6 och 16 år. Alla ungdomar mellan 16 – 19 år har lagstadgad rätt till tre års *videregående opplæring* dvs. gymnasium eller yrkesskola. <sup>(4)</sup>

### 2.2 Geografi och klimat

Norge delas ofta in i landsdelarna Östlandet, Sörlandet, Västlandet, Trøndelag och Nordnorge.

Landet är känt för sin vackra natur som består av fjordar och dalar, med höga fjäll och ställvis stora fjällvidder. Norges kustlinje är långsträckt och den näst längsta i världen. Omkring 20 % av Norges area består av produktiv skog.

Klimatet bestäms till stor del av Golfströmmen, som ger ett mildare klimat än vad de nordliga breddgraderna annars borde ha. Variationerna i klimatet är ofta stora på grund av det kuperade landskapet.

Variationerna kan också vara stora från år till år, speciellt i det norra landskapet. Landets årliga nederbördsmedeltalet är ca. 1400 millimeter, och överlag är nederbörden störst på hösten. Vid kusten och på fjällen kan det ofta vara stark vind. (4)

## 2.3 Stat och politik

Norges nationalförsamling, *Stortinget*, är den lagstaddande och beviljande myndigheten i landet.

Kungen med *regjeringen* har den utövande makten, även om kungahuset i dag primärt uppfyller en symbolisk funktion. Den dömande makten ligger hos domstolarna. *Regjeringen* måste ha *Stortingets* förtroende. *Stortinget* väljs vart fjärde år vid allmänna val.

Norge är medlem i Nato, FN, Europarådet och EFTA. Norge har även slutit EES- avtal och är med i Schengensamarbetet. Folkomröstningar 1972 och senaste 1994 beslöt att hålla Norge utanför medlemskap i EU, landet är dock bundet till EU genom EES- avtalet.

Norge har allmän värnplikt för alla medborgare i åldern 19 – 44 år. Värnplikten innebär 12 månaders tjänst. (4)

## 2.4 Ekonomi

Norge är rikt på naturresurser, bland annat vattenkraft, olja, naturgas och fisk. Väststandsutvecklingen i landet har gjort Norge till ett av världens rikaste länder enligt bruttonationalprodukt per capita. Den norska ekonomin kan beskrivas som en kapitalistisk marknadsekonomi med inslag av en stark styrande stat. Industrin ägs och drivs huvudsakligen av privata bolag, men den norska staten äger största andelen i stora bolag såsom Statoil och Norsk Hydro.

Norge är en stor exportör av olja och gas, och utvinningen av dessa utgör en viktig del av den norska ekonomin (kring 16 % av Norges BNP). Största delen av produktionen går till EU-länder, och Sverige och Tyskland är Norges viktigaste handelspartners.

Norge har också världens största produktion av elektricitet genom vattenkraft.

(4)

## 3 DEN NORSKA MARKNADEN

Geografisk och kulturell närhet, låg korruption, stark ekonomi samt det närliggande språket gör Norge till en attraktiv marknad för flera nordiska länder. Behovet för arbetskraft är dessutom stort inom flera branscher.

### 3.1 Analys av den norska arbetsmarknaden

En rapport gjord av *statistisk sentralbyrå* i Norge analyserar det kommande behovet för arbetskraft i Norge mellan åren 2014 – 2035. Rapporten spår arbetskraftsbehovet oberoende av hur den norska ekonomin utvecklar sig, och rapporten är baserad på utbildningsmönstren under de senaste fem åren, den demografiska utvecklingen samt arbetskraftsdeltagandet.

Resultatet som presenteras i rapporten visar att sysselsättningen för arbetstagare på yrkesskolenivå i petroleumindustrin och petroleumrelaterad verksamhet kommer att minska. Som motvikt till denna minskningen spås ökad sysselsättning på yrkesskolenivå inom speciellt bygg- och anläggningbranschen.

Tjänstesektorn spås ha en stark tillväxt fram till 2035, och speciellt behovet för högtbildade inom denna sektor kommer att

öka. Behovet specificeras som störst inom forskning, marknadsriktad undervisning och inom vården. Dock kommer även arbetsstyrkan med högre utbildning inom ämnen att öka och det konkluderas med att tillväxten är högre än avgången.

Både efterfrågan och arbetsstyrkan med gymnasieutbildning som högsta utbildning sjunker, men arbetsstyrkan sjunker mest vilket ger en överskottsefterfrågan.

Personer med högre utbildning kommer att öka mer än efterfrågan, speciellt nämns utbildade inom ekonomi och administration samt humanistiska ämnen.

Tidigare utveckling har visat på ett stort behov av utbildade inom vård och omsorgsyrken. Efterfrågan kommer att minska något som följd av att det föds mindre barn.

(5)

### 3.2 Bygg- och anläggningsbranschen, första kvartalet 2019

Produktionen i bygg- och anläggningsbranschen i Norge hade en stark tillväxt under 2018, med en liten nedgång på 0,3 % under första kvartalet 2019. Det är byggsidan av branschen som medförde minskningen. Anläggningsdelen hade en ökning på 1,2 %.

Jämfört med första kvartalet 2018 har anläggningsidan haft en ökning på hela 7 % och byggsidan 1,6 %. (6)

### 3.3 Prognoser lovar tillväxt i anläggningsbranschen

På uppdrag av BNL – *Byggenæringens Landsforening* har *Prognosesentret* gjort en rapport med prognoser för bygg- och anläggningsbranschen åren 2018 – 2020.

Rapporten kan laddas ned och läsas till fullo (på norska) via BNL:s hemsidor. Markedsrapporten utkommer två gånger i året och en ny utgåva borde snart finnas tillgänglig på [www.bnl.no](http://www.bnl.no) under fliken *tall og fakta*.

Medan byggdelen av branschen spås ha en moderat tillväxt, prognostiseras en fortsatt stor ökning inom jordbyggnad och anläggning. Det beräknas att anläggningsbranschen kommer att uppvisa en ökning på 40 % från 2017 – 2020. Skötsel inom anläggning växer moderat medan nyinvesteringar spås ha en tillväxt på 55 %.

Väganläggningar med tunnlar och broar står för den totalt största delen av tillväxten under 2017–2020, och under 2019–2020 står järnväg och spårväg för den procentuellt största delen.

Det spås också ske en ökning när det kommer till byten av gamla vatten- och avloppsrör, samt bland övriga, småskaliga projekt. (7)

## 3 NORSKA ARBETSPLATSER

Arbetstagare i Norge omfattas av *arbeidsmiljøloven*, och lagen gäller för all verksamhet som sysselsätter arbetstagare om inte annat specificeras. Lagens syfte är att trygga arbetstagaren, arbetstagarens anställning, arbetstid, motverka diskriminering och säkra en god arbetsmiljö. (8) Lagen i sin helhet, samt övriga norska lagtexter, kan läsas på webbplatsen [www.lovdatab.no](http://www.lovdatab.no).

*Arbeidstilsynet* är en statlig tillsynsmyndighet underlagd *Arbeidsdepartementet* i Norge. *Arbeidstilsynet* består av en överordnad enhet, *Direktoratet for Arbeidstilsynet* som finns i Trondheim, samt 7 regioner med underordnade tillsynskontor. Tillsynens uppgift är att genom granskning och stöd,



säkra ett tryggt och välfungerande arbetsliv samt att se till att *arbeidsmiljøloven* följs. (9)  
(10)

*Arbeidstilsynet* har sedan 2013 med fortsättning fram till 2019 valt att speciellt prioritera tillsynen av bygg- och anläggsbranschen. Fokuset riktas på personskador och arbetsplatsolyckor, samt utländska och inhyrda arbetstagares lön och arbetsförhållanden. (11)

### 3.1 Arbetskontrakt

Alla arbetstagare har rätt till ett skriftligt arbetskontrakt oberoende av anställningsförhållandets längd. Arbetskontraktet skall göras senast en månad efter anställningen, vid kortare arbetsförhållanden görs kontraktet direkt. (12)

Minimikraven för arbetskontraktet specificeras i §14–5 i *Arbeidsmiljøloven*. Förutom parternas personuppgifter ska kontraktet även innehålla information om arbetsplatsen, arbetsbeskrivning, anställningsdatum (och slutdatum vid tillfällig anställning), prøvotid, rätt till semester, uppsägningstid, lönegottgörelse, arbetstid, paustider samt eventuella tariffavtal. (13)

### 3.2 Lön

Ungefär 17,6 % av arbetstagarna i Norge är medlemmar i fackföreningar. De flesta av fackföreningarna samlas under en organisation, *LO – Lands Organisasjonen*. Fackföreningarnas viktigaste uppgift är att säkra arbetstagarens rättigheter och lönenivå. (14)

Lönen är som huvudregel inte lagstadgad i Norge, men det är vanligt att företag har, eller följer tariffavtal uppgjord av fackföreningen för branschen. Byggbranschen är dock ett undantag och följer en allmän reglering med minimilön. (15)

Minimitimlönen inom byggbranschen är från och med 01.07.2017:

- För arbetstagare under 18 år, minst 119,30 NOK
- För arbetare utan yrkesutbildning minst 177,80 NOK
- För arbetare utan yrkesutbildning men med ett års erfarenhet inom branschen, minst 185,50 NOK
- För arbetare med yrkesutbildning minst 197,90 NOK

För övertidsarbete gäller *arbeidsmiljølovens* bestämmelser, om inte ett mer fördelaktigt kontrakt är uppgjort. Övertidstillägget är då 40 % av timlönen.

(15)

### 3.3 Arbetstid och pauser

*Arbeidsmiljølovens* gränser för normal arbetstid är 9 timmar per dygn och 40 timmar per vecka. För arbete med belastande arbetstider t.ex. skift- och nattarbete gäller 38 timmar per vecka för arbete som utförs på vardagar, samt 36 timmar per vecka för arbete som innefattar söndagar. Det finns undantag för vissa sorters arbete. (16)

På arbetsplatser med kollektivavtal är den avtalade arbetstiden ofta 37,5 timmar per vecka. (17)

Arbetstagaren har rätt till minst en paus under arbetsdagen om arbetsdagen varar över 5,5 timmar. Pausen ska vara minst en halvtimme om den dagliga arbetstiden uppkommer till 8 timmar eller mer.

Om arbetstagaren inte fritt kan avlägsna sig från arbetsplatsen under paustiden, eller om det inte finns sociala utrymmen för pauser, ska pausen räknas till arbetstiden. (16)

### 3.4 Semester och röda dagar

Alla arbetstagare har rätt till 25 arbetsdagens semester per år enligt lagen om semester. Som arbetsdagar räknas alla dagar förutom söndagar och nationella röda kalenderdagar. Semesterersättningen motsvarar 10,2 % av det föregående årets inkomster. (18)

Kollektivavtalet uppgjort 2000/2001 gav arbetstagare som omfattas av ett kollektivavtal en femte semestervecka, vilket innebär en semesterersättning på 12 % av det föregående årets inkomster. Både arbetstagaren och arbetsgivaren har ansvar för att se till att full semester tas ut under året. (19)

I likhet med bl.a. Finland är Norge traditionellt ett kristet land och följer den samma kristna kalendern med vissa undantag. En genomgång av kalenderåret 2018:s röda dagar i Norge ser ut på detta sätt:

**Januari:** Nyårsdagen (1.1).

**Mars:** Palmsöndag (25.3), Skärtorsdag (29.3), Långfredag (30.3)

**April:** Påskdagen (1.4), Påskannandagen (2.4)

**Maj:** Arbetarens dag (1.5), Kristi himmelfärdsdag (10.5), Nationaldagen (17.5), Pingstdagen (20.5), Annandag pingst (21.5)

**December:** Juldagen (25.12), Julannandag (26.12)

Märk: I Norge räknas inte Trettondagen, Midsommardagen och Alla helgonsdag som röda dagar. Skärtorsdag och Annandag pingst är dock röda dagar i Norge. Nationaldagarna är givetvis olika. Söndagar räknas som röda dagar. Julafton räknas som en vanlig arbetsdag fram tills kl. 15, och fast det är vanligt med ledigt inom många branscher, kan arbetsgivaren kräva att arbetstagare jobbar.

I Norge firas inte midsommarafton utan istället St. Hansafton den 23:e juni. Dagen är

inte en röd dag i kalendern och firas som oftast mera moderat än det svenska/finska midsommarfirandena. Det vanliga är stora brasor längs med sjön och ibland evenemang i samband med detta.

### 3.5 Arbetskultur

Den norska arbetskulturen karakteriseras av en flat organisatorisk struktur med moderata ledarroller. Det är vanligt att anställda inkluderas i beslutsfattandet och får säga sin mening. Det är också normalt att de anställda får förtroende och arbetar självständigt. Det förväntas att alla arbetar tillsammans mot gemensamma mål. Klädseln är ofta informell.

Norrmän kräver ofta mycket av arbetsplatsen och de flesta anser att en god arbetsmiljö, personlig utveckling och goda kolleger är lika viktigt som inkomsten. Fritiden värdesätts högt i Norge, och de flesta anser att balansen mellan arbete och fritid är mycket viktig. Man försöker att undvika att jobba övertid och det accepteras ofta att föräldrar åker iväg tidigt från jobbet för att hämta barnen från dagis.

Det finns dock undantag och vissa branscher och företag är mera hierarkiska och individualistiska.

(20)



### 3.5.1. Lewis- modellen

Det finns flera modeller för att dela in beteendemönster och arbetskultur enligt länder, bl.a. Hofstede m.fl. En av de nyare modellerna som tagits fram är Lewis-modellen som blev skapad under 1990-talet. Richard D Lewis reste runt i 135 länder och arbetade i flera av dem som grund för forskningen.

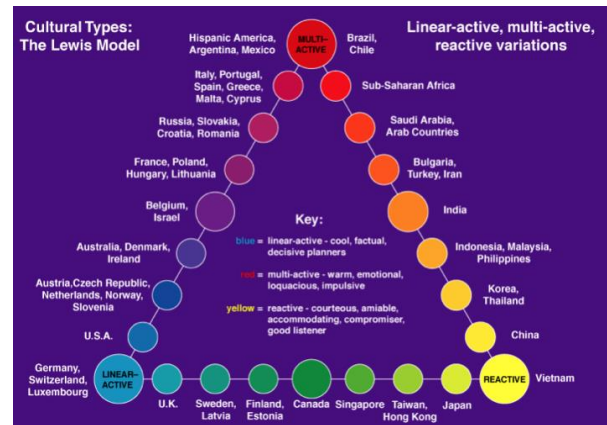
Lewis skrev en bok om erfarenheterna, *When Cultures Collide* från 1996. Modellen som togs fram baseras på beteendemönster, och delar in människor i världen enligt tre kategorier: *linjäraktiva*, *multiaktiva* och *reaktiva*. Själva modellen är framtagen med hjälp av data från 50 000 personer i ledarroller samt 150 000 svar på ett online-frågeformulär.

(21)

Lewis modellens tre beteendemönster: (21)

LINEAR-ACTIVE	MULTI-ACTIVE	REACTIVE
Talks half the time	Talks most of the time	Listens most of the time
Does one thing at a time	Does several things at once	Reacts to partner's action
Plans ahead step by step	Plans grand outline only	Looks at general principles
Polite but direct	Emotional	Polite, indirect
Partly conceals feelings	Displays feelings	Conceals feelings
Confronts with logic	Confronts emotionally	Never confronts
Dislikes losing face	Has good excuses	Must not lose face
Rarely interrupts	Often interrupts	Doesn't interrupt
Job-oriented	People-oriented	Very people-oriented
Sticks to facts	Feelings before facts	Statements are promises
Truth before diplomacy	Flexible truth	Diplomacy over truth
Sometimes impatient	Impatient	Patient
Limited body language	Unlimited body language	Subtle body language
Respects officialdom	Seeks out key person	Uses connections
Separates the social and professional	Mixes the social and professional	Connects the social and professional

Modellen indelad enligt landsprofiler: (21)



Som modellen indikerar hamnar arbetskulturen i hela Norden närmast den linjäraktiva. Dock har Norges ett inslag av multiaktiv medan Sveriges och Finlands arbetskulturer är mer reaktiva. Modellen placerar alltså Sverige och Finland närmare varandra än Norge. Enligt modellen kan det alltså förväntas att vissa skillnader i arbetskultur kan uppkomma.

Det bör också sägas att det även finns skillnader i beteenden inom ett land beroende på bransch. (21)

## 4 SAMMANFATTNING

Finland och Norge är på många sätt lika länder. Storleken och invånarantalet är i samma storleksklass, och båda länderna har liknande nordligt klimat med stora svängningar i temperatur årstiderna emellan. Kulturen och traditioner består av variationer på nordisk kultur, högtiderna baseras på den kristna kalendern. Både Finland och Norge är demokratiska länder med mycket låg korruption jämfört med övriga världen. (22)

Systemen upplevs överlag som liknande baserat på egna erfarenheter som norrmän bosatt i Finland över en tioårsperiod. Forskningen och jämförelserna gjorda i mina rapporter för Infra-Botnia understöder även den uppfattningen.

Även om Norge inte är medlem i EU är landet bundet till EU genom EES- samarbete och följer till stor del EU- direktiv. (23)

Det största gränshindret mellan Finland och Norge är antagligen skillnaderna mellan det finska och norska språket. Behärskar man däremot svenska kan man mycket väl göra

sig förstådd och fungera i Norge. Förutom att språken är nära besläktade, är Sverige ett av de största invandringsländerna i Norge. Norrmän har i åratal haft tillgång till svensk tv och bl.a. Astrid Lindgrens serier har varit populära för barn i Norge i flera årtionden. I större norska städer möts man ofta av svenska i serviceyrken. I byggbranschen är engelska ett flitigt använt språk då branschen har en hög procent av utländsk arbetskraft.

Ett annat hinder som kan upplevas som svårt för ett företag, är att Norge inte är medlem i EU vilket kan försvåra import och tull. *Nordiska rådet* jobbar med att underlätta för det nordiska samarbetet, och de arbetar aktivt med att eliminera påkomna gränshinder mellan länderna.

Det har varit en stor ökning inom bygg- och anläggningsbranschen i Norge de senaste åren. Prognoserna spår en fortsatt stor ökning inom vägbyggen, broar, tunnlar, järnväg och spårvagn. (7)

## 5 KÄLLFÖRTECKNING

1. **Botnia-Atlantica.** Infra-Botnia. *Botnia-Atlantica*. [Online] den 28 12 2017. <https://www.botnia-atlantica.eu/om-beviljade-projekt/projektbank/infra-botnia>.
2. **Yrkehögskolan Novia FoU.** Infra-Botnia. *Yrkehögskolan Novia FoU*. [Online] 2018. <https://www.novia.fi/forskning/projekt/hallbar-energiteknik/infra-botnia>.
3. **World Bank Froup (US).** The World Bank. *The World Bank -Norway*. [Online] den 05 12 2018. <https://data.worldbank.org/country/norway>.
4. **Store norske leksikon.** <https://snl.no/Norge>. *Store norske leksikon*. [Online] den 04 12 2018.
5. **Statistics Norway.** *Education-specific labour force and demand i Norway in times of transition*. Oslo-Kongsvinger : Statistisk Sentralbyrå, 2016.
6. **Statistisk sentralbyrå.** ssb.no. *Liten nedgang i bygge- og anleggsvirksomheten*. [Online] den 09 05 2019. <https://www.ssb.no/bygg-bolig-og-eiendom/artikler-og-publikasjoner/liten-nedgang-i-bygge-og-anleggsaktiviteten>.
7. **Prognosesentret.** *Markedsrapport høst 2018*. Norge : Byggenæringens landsforening, 2018.
8. **Lovdata.** Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven). *Lovdata*. [Online] den 01 01 2006. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-62>.
9. **Ny i Norge.** Arbeidstilsynet. *Ny i Norge*. [Online] den 27 03 2018. <http://www.nyinorge.no/no/Ny-i-Norge-velg-sprak/Ny-i-Norge/Verdt-a-vite/Offentlige-etater/Arbeidstilsynet/>.
10. **Arbeidstilsynet.** Om oss. *Arbeidstilsynet*. [Online] 2018. <https://www.arbeidstilsynet.no/om-oss/>.
11. —. Bygge- og anleggsnæringen . *Arbeidstilsynet*. [Online] den 27 03 2018. <https://www.arbeidstilsynet.no/om-oss/prioriterte-aktiviteter/aktiviteter-2018/bygge--og-anleggsnaringen/>.
12. —. Arbeidsavtale. *Arbeidstilsynet*. [Online] 03 2018. <https://www.arbeidstilsynet.no/arbeidsforhold/arbeidsavtale/>.
13. **Lovdata-arbeidsmiljøloven.** Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven). *Lovdata*. [Online] den 01 01 2006. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-62>.
14. **LO.** Om LO. *Landsorganisasjonen*. [Online] den 23 03 2018. <https://www.lo.no/Om-LO/>.
15. **Arbeidstilsynet.** Minstelønn. *Arbeidstilsynet*. [Online] den 01 06 2017. <https://www.arbeidstilsynet.no/arbeidsforhold/lonn/minstelonn/>.

16. **Lovdata-Arbeidsmiljøloven.** Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven). *Lovdata*. [Online] den 01 01 2006. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-62>.
17. **Arbeidstilsynet.** Arbeidstid. *Arbeidstilsynet*. [Online] 2018. <https://www.arbeidstilsynet.no/arbeidsforhold/arbeidstid/>.
18. **Lovdata-Ferieloven.** Lov om ferie [ferieloven]. *Lovdata*. [Online] den 01 01 1990. [https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1988-04-29-21/KAPITTEL\\_1#KAPITTEL\\_1](https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1988-04-29-21/KAPITTEL_1#KAPITTEL_1).
19. **Arbeidstilsynet.** Ferie. *Arbeidstilsynet*. [Online] 2018. <https://www.arbeidstilsynet.no/arbeidsforhold/ferie/>.
20. **Ny i Norge.** nyinorge.no. *Work culture*. [Online] den 23 07 2019. <http://www.nyinorge.no/en/Ny-i-Norge-velg-sprak/New-in-Norway/Useful-information/Facts-about-Norway1/Work-culture/>.
21. **CrossCulture.** CrossCulture.com. *The Lewis Model – Dimensions of Behaviour*. [Online] den 22 06 2015. <https://www.crossculture.com/the-lewis-model-dimensions-of-behaviour/>.
22. **Globalis.se.** Korruption. *globalis.se*. [Online] 2017. [Citat: den 13 12 2018.] <https://www.globalis.se/Statistik/Korruption>.
23. **Store Norske leksikon.** snl.no/Norge. *snl.no*. [Online] den 15 10 2018. <https://snl.no/Norge>.
24. **Lovdata.** §14-6 Minimumskrav til innholdet i den skiftlige avtalen. *Arbeidsmiljøloven*. [Online] den 24 04 2015. [https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-62#KAPITTEL\\_15](https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-62#KAPITTEL_15).
25. —. Arbeidsmiljøloven, §10-9. Pauser. *Lovdata*. [Online] den 01 01 2006. [https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-62/KAPITTEL\\_11?q=arbeidstid#KAPITTEL\\_11](https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-62/KAPITTEL_11?q=arbeidstid#KAPITTEL_11).
26. —. Lov om ferie [ferieloven]. *Lovdata*. [Online] den 01 01 1990. [https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1988-04-29-21/KAPITTEL\\_1#KAPITTEL\\_1](https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1988-04-29-21/KAPITTEL_1#KAPITTEL_1).

YRKESHÖGSKOLAN  
**NOVIA**



UMEÅ UNIVERSITET



EUROPEISKA UNIONEN

**Interreg**  
**Botnia-Atlantica**

Europeiska regionala utvecklingsfonden



Östernbottens förbund  
Pohjanmaan liitto



REGION  
VÄSTERBOTTEN

